

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

XI. évfolyam.

FIUME, szerda 1914. április 29.

95. szám.

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco 3, I. em.
Nyomda telefonszáma (lapzárta előtt) 400.

Felelős szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

A magyarság fejlődése Horvátországban.

—«»—

A zágrábi országos statisztikai hivatal néhány év óta Magyarország és Horvátország közötti népcserét is figyelemmel kíséri s havonkénti statisztikai közleményeiben külön kimutatja a Magyarország felé irányuló kivándorlást s az onnan jövő betelepítést. Ezek az adatok — mint általában a vándorlási statisztika — hiányosak ugyan, de tökéletlenségükben is érdekes fényt vetnek a Horvátországban lakó testvéreinek évtizedek óta folyó hatalmas fejlődésére. Ennek a fejlődésnek csak egyik tényezője ottani véreink kedvező természetes szaporodása; a másik, nála erősebb faktor, az anyaországból jövő bevándorlás. 1906—1910. között a magyarok és szaporodása átlagosan 1781 főt tett ki. 1911-ben 1494-et s 1912-ben 1697-et. Ezzel szemben a magyar nyelvű bevándorlók száma 1906—10 között évi átlagban 2287, 1911-ben 1697, 1912-ben 2003, 1913-ban pedig 222. Igaz ugyan, hogy ezzel a bevándorlással párhuzamosan a kivándorlás a magyarok közül is szedi áldozatait: 1906—10 között 3964 magyar vándorolt ki Horvátországból s csak 475 jött vissza. Az azóta letelt három év alatt a magyarság (a visszavándorlók levonásával)

már aránylag kevesebb ember vesztett: összesen 1640-et. E téren szenvedett veszteségünket két körülmény is enyhíti: először a magyar Horvátországban aránylag jóval kisebb számban vándorolnak ki, mint a más fajok; másodsorban a magyar kivándorlónak jelentékeny része, átlag egyharmada, nem külföldre, hanem haza, az anyaországban megy ki, illetőleg vissza.

Az itt említett horvát hivatalos forrásokból merített adatokból következik, hogy a magyarság aránya a társországokban évről-évre kedvezőbben alakul. A horvátok a népszámlálások alkalmával mindent elkövetnek ugyan, hogy a más nemzetiségűek számát minél kisebbnek tüntessék föl, ezzel azonban csak a papiroson s nem a való életben érnek el eredményt. A horvát tulzok ugyan a magyaroknak ily módon alaposan redukált számát is tulsoknak tartják s arról mesélnek, hogy a magyar hivatalok (elsősorban a Máv.) kötelékében élő horvátokat is nagy számmal magyaroknak vétette föl a hivatali pressió; ámde ezeket a naiv beszédeket magukkal a horvát statisztikai adatokkal cáfolhatjuk meg. 1906—10 között a magyarság természetes szaporodása 15 ezer 685 főre rugott; 1906—10 között a magyar bevándorlók száma 7937 lélekkel multa felül a kivándorlókat. Ha ugyanannyit veszünk föl az évtized első felére is (ez időből nincsenek megfelelő adataink), világosan áll előttünk, hogy a magyarságnak a

nem mindenben megbízható horvát adatgyűjtés szerint is legalább 33.000 főnyi gyarapodást kellett volna felmutatnia; a horvát népszámlálás azonban e számnak csak egy kis részét — 13.027 főnyi szaporulatot — mert koncedálni.

A biztos adatok szerint tehát 1910-ben a lakosságnak 4 százaléka volt magyar; a valóságban valószínűleg 6.5 százalék (Szláviában 13.5 százalék.) Ha most a közzétett anyag alapján kiszámítjuk, hogy a természetes szaporodás, a ki-, be- és visszavándorlás tekintetbevételével mily arány jut az egyes népekre a valóságos szaporodásból, a következő érdekes eredményeket kapjuk:

A társországok valóságos szaporodása 1911-ben 24.963 lélek. Ebből a magyarokra esik 11 százalék, a horvát-szerbekre 76.5 százalék. Ugyanez a népek aránya 1912-ben (szaporodás 28.152) 10.7 százalék, illetve 74.6 százalék, 1913-ban a magyarok a vándormozgalom folytán 1602 embert nyertek, ah orvát-szerb 6173 lelket veszítettek.

Nem érdektelen még annak a kérdésnek fölvetése, hogy a magyarországi bevándorlók Horvátország milyen részeiben telepedtek le? Az 1913. évben Magyarországból 3290 lakos települt át, kik közül 509 horvát-szerb, 596 német s 2122 magyar anyanyelvű. Az áttelepülők nagy része egész házanépével jön, a mit az a körülmény bizonyít, hogy csak kétharmadrészüik férfi, a

„A Tengerpart“ tárcája.

Fátum.

A hivatalban mindig szíves, barátságos, hivatalon kívül zárkózott volt Mária. A császárfürdő palántjai alatt több ízben találkoztva, időmultán megbarátkoztunk — egyszer azután megkérdeztem, hogy szeretett-e valaha?

— Szeretni! Káprázatos szédítő fogalom, hát tud egy jólnevelt egyedülálló leány a szó teljes, bábba ideális értelmében is szeretni? Azt hiszem, hogy a magamhoz hasonló, magára maradt leánynak, a feleszületett erkölcsi fék, a zárdai nevelés és a civilizáció józansága alatt, agya és szíve mérővesszővé válik és még ha szerelmes is, hidegen okoskodik. Az én kis hüvös történetem idegen-szerű a mai tulmodern világban, de kezdem előlről.

Tönkremenve, korán árvaságra jutottam, a szerencsétlenségben meglazulnak a vérbeli kötelékek: megösmertettek Nietzsche tanai ama részével közelebbről, hogy — az embernek ne adj semmit, inkább végy le róla valamit, de ha már adni akarsz, ne

adj egyebet alamizsnánál, de hagyd őket még ezért is koldulni.

Ebből a visszaemlékezésből kultuszt üzem, volt benne sok keserű szenvedés és még is ebből merítettem erőt, bátorságot, az élet küzdelmeihez. Persze ma, derült világnézettel a humoros oldaláról fogom fel e gyermekkori lelki bánataimat, némi görög tüzzel isteni komédiának is nevezheném kacagató, apró gyöngölködéseiket: egyszerűen, nem tartoztam a kiváltságosok közé. Igénytelen lévén, úgy neveltek, hogy férjhez nem megyek, hanem a magam kis körében nem tapasztaltam, hogy kevesebb figyelembe részesültem volna, mint a többi lányok, többször is mehettem volna férjhez; most már sajnálták, hogy telebeszéltek a fejemet — esupa — gyöngödségből.

Amikor a postát tanultam, egy kis mezővárosban ismertem meg Kende Bélát, esupa gyöngödség és figyelem, rendkívül kellemes, egyéniség, karesu, magas alak és olyan szép, mint egy remekbe formált bronz szobor, kedves, kissé vidéki allűrökkel, mert a két lováért meg a cigányért egyformán lelkesedett.

Felejtethetetlen előttem egy nagyszabású József-napi muri, miesoda nagyszerű vig társaság! a levegő tele csillogó ötletek tüzi-játékával, hangos, derült, a „sose halunk meg“ volt az uralkodó hangulat; a huffibura, politikára talán másnap került a sor, mert két napig húzta a cigány.

A közfigyelem hirtelenül felém fordult és pedig azért, mivel hogy Kende akkor is csak egyedül velem foglalkozott.

Virradatkor, egy soha nem álmódott gyönyörűséges éjszaka gazdag emlékével indultam haza, marasztalás végett persze hiányzott a kocsikereki, ahogy a kapun kifordultunk a cigányok tust húztak, már messze a hidontuli kőszentnél tartottunk és még mindig nekünk húzták a kapuban a „Rákóczi“-t.

A telehold még fenn járt a pompázó égboltozaton, a tavaszi éjszaka új élet reményétől illatozott; később, ahogy felderengett káprázatos szinompában a hajnal fénye — soha még én ilyen örömmel nem köszöntöttem a felkelő napot és nekem valami különös, ámuló csodálattal úgy tetszett, hogy én még ilyen szépnek soha se láttam a világot, virágnak ilyen hódító illata nem volt, mint ennek a magaszedte kis ibolya bokrétnak, melyet tőle kaptam és bár, ha a feltűnés nem kellemes, mégis hát telt belső örömmel gondoltam el, hogy milyen békéltetően kiengesztelő kárpótlása a sorsnak, ha a jelentéktelen nő a férfi által tűnik fel és ez, még is csak különös dolog, mintha azt mondanák, ime — a szép asszony férje.

Féltéssel váltunk el.
Hét esztendőn át éhenülő tornyokkal, ékes márványkőtől hideg templomok misztikus esőndjében, boltíves kis falusi templomok tömjénillatos szentélyében, a mátra-szentkúti bucsun Máriás lobogók árnyékában, csak imádkoztam, hogy viszontláthassam. Sok álmatlan nyári éjszakákon, mikor a csillagok hullását lestem a hüvösödő hajnalig babonás hittel — mindig az az egy kívánságom volt, hogy — viszontláthassam.

GRAND CAFE' BORSA

FIUME, Baccich palota

Ma minden este teljes zenekarával hangversenyez:
Bonyhádi Jónás Laci.

többi nő. A mint a fönti adatokból látható, a bevándorlóknak kétharmada magyar anyanyelvű (1911-ben is 2526 közül 1697, 1912-ben 3231 közül 2003); a maradék körülbelül egyenlően szokott megoszni a horvát — szerbek s a németek között. A 3290 közül csak 623 ment az ország nyugoti négy megyéjébe (majdnem kizárólag Zágrába és Varasdba), a több Szlavóniában s Belovár — Kőrösben telepedett le. Ezt a hivatalos adatok nélkül is gondolhattuk. Meglepő azonban s a legnagyobb ellentétben áll eddigi tudásunkkal az a tény, hogy a bevándorlás nem a falvakba, hanem a városokba történik. Adataink szerint a bevándorlóknak több mint kilenctizedrésze a városokba megy; minthogy a maradék — évenként 2—300 — majdnem mint Szerém-megyére jut, hol három, a magyar bevándorlásnak kitett, városjellegű falu van (Vukovár, Vinkovce és Ruma), erős okunk van fölteni, hogy e két-háromszáz főnyi szám is a fönti három helységekre jut. Kimondhatjuk tehát, hogy a horvát statisztika faluhelyre jövő, paraszt bevándorlót nem ismer; a magyarországiak eszerint kizárólag iparosok, kereskedők s hivatalnokok, kik itt is, épp úgy, mint Romániában, rendkívül értékes szolgáltatást tesznek új hazájuknak: segítenek megteremtetni, megszilárdítani a polgári közéletet.

Nem tagadható, hogy az utóbbi évtizedben a magyarság bevándorlása inkább a városok felé irányult. A városok között első helyen áll Eszék, melynek falai közt 1913-ban 1780 magyarországi telepedett le (közük magyar anyanyelvű 994), vagyis az összes Drávántulra jötteknek több mint a fele; sok bevándorlót kap még tőlünk Zágráb (1913-ban 367), Zimony (248), Bród (201), Mitrovica (172) s Varasd (109). Viszont a Magyarországra visszajövők is szinte kizárólag a városokból kerülnek ki. Ez a magyar invázió hatása a népszámlálási adatoknál is megfigyelhető; a horvátországi városokban 1890-ben 5932, 1900-ban 9611,

És eljött úgy, mint ahogy én azt megálmodtam, én olyan boldog voltam, hogy ki sem mondhatom, sokszor úgy jártam, mint egyalvajáró és azt gondoltam, hogy én nem vagyok én és ez — csak egy szép álom.

De egy árnyék, mintha mindig kísért volna.

— Szeret?

Nagyon, feleltem halkán és ahogy magához vort és megcsókolt, megremegtem a mondhatatlan gyönyörűségtől, de nem csókoltam vissza, bár éreztem, hogy jögom volna hozzá; pedig ennek a nagy szeretetnek szinte vallásos igézete töltötte el egész lényemet. Mintha megint egy árnyék járt volna körülöttem — tanakodtam — leszek-e még ilyen boldog valaha? és ahogy újból megcsókolt, nem viszonztam a csókját, hanem filozofáltam kórházi szemekkel: én csak egy magamra maradt szegény leány vagyok és én — csak okos lehetek, hideg és józan, neha úgy imádom, mint egy bálványt.

— Kiesi Máriám, ez a világban lehet minden, csak nem csók, mindig így fog télen felni? olyan sápadt lett, mint egy kis halott... — Pedig azért jöttem, hogy haza vigyem, tudom, hogy nincs hozomány, ellenben nekem van kétezer forint adósságom, ezt majd letörlesztjük lassan, az első évben kissé nélkülözünk, aztán rendbe jön minden.

— Csak hogy én ki vagyok merülve a nélkülözéstől — feleltem esodálatos nyu-

1910-ben 14.186 magyar anyanyelvű irtak össze a polgári lakosságban. Természetesen e hatalmas fejlődést jelentő számok s messze elmaradnak a valóság mögött. Elég itt csak Eszék példájára utalnunk, hová évenként 500—1000 magyar anyanyelvű települ be csak Magyarországból s nem kevesen a környező szlavóniai szlavóniai magyar falvakból; a magyarság tíz évi szaporulata hivatalosan mégis mindössze 1324 lélek!

Ha elfogadjuk is a tény, hogy magyar jaink főleg a városokba, városjellegű községekbe Susák, Vinkovce, Vukovár, Ruma, Szlatina, Nasie, ipartelepkekre (Beocin, Vrdnik) tödülnek, a szlovóniai viszonyok minden ismerője meg fogja cáfolni azt a nézetet, hogy agrikultur elemünk átáramlása a szlavóniai falvakba teljesen megszűnt volna. Ugy látszik, hogy a horvát statisztikai adatgyűjtés csak a városokban van megfelelően szervezve; a falusi adatszolgáltató közegek egyáltalán nem vesznek tudomást a mi délvidékünkéről még most is folyó, a múlt évtizedben megesappant, de újabban ismét erősödő földműves-bevándorlásról, a melyben a magyarok mellett a svábok és szerbek is vesznek részt. Hiszen csak Verőce megyében a horvát lapok szerint 1900 óta 8000 holdat vettek egy parcellázásnál a bácskai svábok. Ez az átáramlás a közel jövőben több nagy uradalom parcellázása folytán kétségtelenül ismét nagy mértékű fog öltetni, mert a szlavóniai sokacok és horvátok földet nem vásárolnak; a horvát kormány és pénzügyek telepítő-akciója pedig, — a mint a gazdasági ügyosztály szervezési vitájakor a szaborban a képviselők pártkülönbség nélkül elismerték — eddig mindig kudarcot vallott. Ha pénzügyzetünk e földvásárló-akciókat figyelemmel kísérik s a már lent lévő vagy áttelepülni kívánó magyarságot támogatják, úgy természetes uton, minden hatalmi beavatkozás nélkül az eddiginél is erősebb ütemben erősítenők e rendkívül heces, életerős, a legmostohább viszonyok s üldözések között is

godtsággal.

Csöndbe borult róma hallgatás...

— Hát akkor hogyan gondolja?

— Ugy, hogy majd nézek a közelébe hivatal után, azután megtartjuk az esküvőket.

— Hivatal? ... értem, hozományul egy darab falanstert akar hozni, köszönöm, megleszünk nélküle is, a feleségben segítő társat és nem versenytársat kívánok; micsoda romboló gondolat a családi tüzhely rovására — férjes nő a hivatalban! ez, különben is előttem az egyik rókáról való két bőr nagy misztériuma, no nem kérek belőle.

Azután már ott tartottam, hogy készülnem az új otthonom lakáskeresésére. Először halt meg hirtelenül Kende — agyszélhűdésben.

Az ijedségtől beteg lettem, azt hiszem bennem is meghalt valami, mert mintha sikket esend nehezedett volna a lelkemre; utána megve k — gondoltam nagyon sokszor, hanem bolygó árnyéka rejtélyes varázsával itt maradt és ki él inkább, mint a halottak.

Évekig nem engedtek a sírhöz, egy augusztusi reggelen végre hozzá utaztam. A temető irodájából a kertész kísért hozzá, az után távozott.

Az én lelkem még egyre rólad szövi álmat, mondtam volt halk zokogással, mélyen magindulva — utolsó gondolataimat is áldott emlékednek őrzöm, várva várlak, oh, ne hagyj itt, nélküled egyedül bolyonganom,

szilárdan helyt álló elemet. Ahány magyar s németv an lent Horvátországban, annyi erős cölöpöt vertünk be a balkáni áradat elleni védőgátba.

Ujdonságok.

—o—

Tájékoztató.

— A kir. kormányzó magánfeleket fogad: szerdán d. e. 10—12 óra között.

— A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. biológiai állomás és aquárium díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1 óráig és d. u. 3-tól 6-ig.

— A temető naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— A Cunard magyar-amerikai vonal kivándorló gőzösei a kikötőben való időzésük alkalmából megtekinthetők naponta d. e. 10—12 és d. u. 2—4-ig. Kivétel a megérkezési nap és indulási napok délelőttje. Jegyekért az Adria palota portásánál 1 koronát kell fizetni jótékony célra.

— A tersátói Frangepán-vár naponta megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárat a susáki híddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevard-on.)

— József főherceg diszkertje (a kormányzó palota mellett) megtekinthető a feleséges család távollétében hétköznapokon reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.

— A Danubius-hajógyár telepe, a rizshántológvár, a papirgyár, kőolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— A városi könyvtár naponta d. u. 5-től 8-ig áll a közönség rendelkezésére.

— A népkert (Giardino publico) nyitva van este 10 óráig.

— Az „Adriatica“ cognacgyár gyártelepe megtekinthető reggel 9 órától 12-ig és d. u. 3 órától 6-ig.

— A kivándorlási ház megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzóság ad ki beépítőjegyeket.

—o—

tiszta lelked hozzám való végtelen jószágát ezerszer köszönöm, bocsásd meg az én okatlan bizalmatlanságomat, a viszontlátásig! Isten és egy robbanó gyors mozdulattal megcsókoltam a márványkeresztet.

De nem tudom leírni sajátos meglepésemet, ajkamat alig tudtam lefejtetni a körül, mert azt izzóvá hevítette az augusztusi déli nap, mintha megint a tüzes csókját éreztem volna, mellet annak idején nem viszonztam — előre bizalmatlanságból és ahogy megsimogattam a kőbe vésett nevet, megint csak olyan volt, úgy tetszett, mint egy utolsó forró bucsu kézesök, még a keztyűmön át is égetett.

A tova robogó kocsiban vissza néztem még sokáig és a szikrázó napsugárban tündökölve ragyogott a fekete rácos kapun a holtak utolsó üzenete:

— Feltámadunk!

Igen, de amíg ez bekövetkezik, még az élőket is misztikus fátyol takarja: addig még várják bölcsek és látókok egy magasabb emberi típus kifejlődését és megjelenését a Hálál, kvalifikált kintözerszámmal, a kaszával és ez nem válogat különböző típusokban.

Ismeretlen voltam ebben a szép és esend papi városban, a hegyetűi nagy templomtól visszajövet, a kocsisomra bízta magamat, ebédre a Fürdő-szállóba hozott, itt szölt a zene és ez bántott, nem felelt meg a mostani kedélyállapotomnak.

Asztali-, Pecsénye- és csemege borokat

Schiller bort (Opollo) literenként —.80 fillérért — Burgundi fehér v. vörösbort literenként —.90 fillérért

Tramini fehérbort literenként 1.— koronáért. Asszubort literenként 6.— koronáért.

tetszés szerinti mennyiségben, palackokban vagy hordókban szállít meg a készlet tart, az állami felügyelet alatt álló:

Sansegoi Borgazdaság Intézősége — Fiume, via Volta 1. telefon 15-92.

Vio képviselő és Zanella lovagias ügye. Az április 24-én tartott rappresentanza-ülésben Zanella Richárd — mint arról részletesen beszámoltunk — erősen kritizálta Vio Antal dr. képviselő magatartását a városi ügyekkel és a rappresentanza-választással szemben. Zanella beszédében többek között a következőket is mondta:

„... Midőn Wickenburg gróf ur őt megbizta azzal, hogy Gigante Richárdtól kérje el a többi bizonyítékokat, melyeket rejtve tart, Vio ur odasiertt Gigante urhoz, hogy elmondja neki Wickenburg gróf naiv kérését.”

Ezt a mondatot Vio dr. magára nézve sértőnek találta, miértis Zanellától lovagias elégtételt kért. Vio dr. képviselőjében megjelent Zanellánál Terzi Vince és Ossoinack András és felkérték, hogy nevezze meg segédeit. Zanella segédeiül Hodnig Armandot és Comandich A. mérnököt nevezte meg, miután Gigante Richárd személyi okokból visszautasította a felkérést.

Zanella segédei kijelentették, hogy felük nem sértett, mire a sértett segédei az olasz párbajkodex 213. szakasza alapján egyoldalú jegyzőkönyvet vettek fel, melyet már át is adtak dr. Vio Antalnak.

A Kiviteli Akadémia a kassai Rákóczi ünnepségen. A Fiumei M. Kir. Kiviteli Akadémia ifjúsága tegnapi ülésén elhatározta, hogy részt vesz a kassai országos diákgyűlésén, s hogy koszoruját küldi a nagy Fejedelem sírjára.

A Hallgatók Köre a május 2, 3, 4-én tartandó ünnepélyre kiküldte Merényi Dezső elnök, Feymann István főtitkár és Schwetzer Imre kiv. akad. hallgatókat, hogy az ifjúságot képviseljék s a koszorút a Fejedelem sírján elhelyezzék. A küldöttség csütörtökön este utazik Kassára.

Május 1. és a fodrászok. A fiumei és susáki fodrászok pénteken, május 1-én egész nap zárva tartják üzleteiket.

A fiumei kiviteli akadémia tanulmányutja. Tizenégy napos tanulmányutjukról most tértek haza a fiumei magyar királyi kiviteli akadémia másodéves hallgatói, akik közül a kormány harminchatot államköltségen küldött ki a hollandi és belga kereskedelmi emporiumok tanulmányozására.

A szomszéd asztalnál egy vadászruhás feltűnően szép, sugár, de leg alakült majdnem szoborszerű nyugalommal, égő szemekkel; finom hegyesorrú eszímája sarkával nagyon halkán ütemelve, látszott, hogy sarkantyut szokott pengetni.

Most csak egy gondolat foglalkoztatta az asszonyt.

A világban meki muzsikált, mulatozása nem mai keletű lehetett, ezt kissé rendezetlen hajzatáról meg a nótájáról következtettem, mert ki huzatná a kora déli ebédnél a „Cserebogár”-t háromszor egymásután? mennyivel célszerűbb volna ez irányban nem a cserebogárnál kérdezősködni.

Ha egy fiatal leány, főképen ha szegény és igénytelen kinézésű, fordul bizonyos kérdést illetőleg virághoz, cserebogárhoz, csillaghulláshoz, azt értem; de hogy egy ilyen hódító külsővel bíró élő Apollónak erre semmi szüksége sincsen, az bizonyos.

A közfigyelem feléje fordult, mindenfelé a novét suttogták — egy tiszt a vezérből.

Soha se láttam nála nál szelb férfint, később olvastam a lapokban, két odaváló, feltűnően szép megjelenésű, fényes karrier útját álló vezérkari tiszt ikertestvéreknek öngyilkosságáról, az én mulatós asztalszomszédom volt a testvérek egyike — civilben.

Az ebédem érintetlen maradt, enni nem tudtam, mert nedves kendőmmel hűtöttem a kökeresztlen megnerzselt — égő ajkamat.

Fabianek Giralbine.

ra. Antwerpenben H. Fasting előkelő gyáros és exportnagykereskedő, a magyar kereskedelmi muzeum tiszteletbeli levelezője volt folyton az akadémikusokkal, akiket még Brüsszelbe is elkísért és ott is kalauzolt. Vele együtt megtekintették Antwerpen három hatalmas tőzsdéjét. Érdekes, hogy ez a tekintélyes kereskedő a magyarság iránt való lelkes barátságának már előbb is jelét adta, sokat érdeklődött intézményeink iránt és a kiviteli akadémia egy hallgatóját tavaly a nyári szünet alatt irodájába is fogadta. Megismertette őket most számos gyárossal és kereskedővel, akiknek telepeit és üzleteit értékes magyarázatok kíséretében tanulmányozhatták.

Előléptetések a Máv-nál. Tegnap hírvonalunkkal kapcsolatban közöljük az alábbi előléptetéseket is, melyek Fiuméba vonatkoznak.

A VI./1 fizetési fokozatból a VI./2-be Kolovics József főkalauz lépett elő; a VII./3-ból a VII./2-be Heidrich Ferenc és Leány Imre kalauzok; a VII./2-ből a VII./3-ba Gyorsok József, Glusai Lajos, Nadas Emil és Deni Károly kalauzok; a VIII./2-ből a VIII./3-ba Neumann Hermann főkocsimester; a IX./5-ből a IX./6-ba Mészáros János raktárnok; a IX./4-ből a IX./5-be Jávor János kocsimester, Marosi József és Klein Ödön raktárnok, Fausztenberger János irodakezelő; a IX./3-ból a IX./4-be Rózsa András és Weisz József raktárnok; a IX./2-ből a IX./3-ba Csepeli Mihály és Baltási Nándor irodakezelők, Camerlato Máriusz raktárnok, Rossi Ignác irodakezelő, Keller Sándor, Tóth Károly és Gypusz Lajos raktárnok; a IX./1-ből a IX./2-be Sarkantyú Gyula, Francisics Péter, Futó János, Somogyi Márkus, Romeisz Gyula, Nagy Géza, Prukker Gyula, Fajth János, Sós János, Kis József, Bódis Sándor, Vörösmarty Lajos raktárnokok és Baráth Lajos s Tausz Árpád irodakezelők; a XII./2-ből a XII./3-ba özv. Horváth Mihályné pénztárkezelő; a XVI./1-ből a XVI./2-be Ferenczy Ferenc tűzóri felvigyázó; a 24./4-ből a 24./5-be Veczek Pál kocsirendező; a 24./3-ból a 24./4-be Koczian Elek és Bedő György; a 24./2-ből a 24./3-ba Rubinich István, Horváth József, Tamás Bertalan, Farkas Károly, Sturm József és Mudrinjak János; a 24./1-ből a 24./2-be pedig Narim Antal kocsirendező; a 32./5-ből a 32./6-ba Reimann György raktárkezelő; a 32./4-ből a 32./5-be Vouk Mátyás tűzör; a 32./2-ből a 32./3-ba Slivár György és Kulesár Ferenc raktárkezelők, valamint Mileich János hivatalosolga; a 32./2-ből a 32./3-ba Maczkó József és Horváth Kálmán tűzör; a 33./3-ból a 33./4-be Keresztes Károly, Kregár János, Radeka György, Zelenik András, Weisz Salamon, Herljevic György, Polovich Márk, Rácz Ákos, Szalai József, Szabó Péter, Birner Ferenc, Világi György, Weisz Mátyás, Császi János, Ursic Bozsó, Hegedűs István, Bogvó András, Varga József, Tiringner Adam és Szontag József; a 33./2-ből a 33./3-ba Szeli István; a 33./1-ből a 33./2-be Palkovics Károly, Krenusza Károly, Kovács Ferenc és Bodenlosz János vonatkezelők. Rendkívüli előléptetést nyertek: a IX./5-ből a VIII./2-be Gozdanovich János, Somogyi József és Szatmári Mihály főraktárnokok, Hercul Adolf állomási előjáró I. osztályú irodakezelő lett, Patak István áll. felvigyázó II. osztályú irodakezelő. A 32./5-ből a 31./2-be Pudler János, Matkovich Tamás és Horváth András raktárkezelők; a IX./6-ból a VIII./3-ba Kador Géza kocsimester; a IX./5-ből a VIII./2-be Simicz Lajos áll. előjáró lett.

A Bicsoport 9./1 fokozatába lépett Hulbert Ferenc kocsimester, Hegyi Lajos raktárnok, Róth Ödön irodakezelő, Kovács János raktárnok, Bayer István raktárnok, Vörösmarty István, Farkas Ödön és Károly Mihály raktárnokok, Vahl Róbert irodakezelő; Radosevich Vince raktárnok; a Bicsoport 13./1 fokozatába Baltási Erika és Etelecz Sarolta kezelő nő lépett.

x Dr Gámán Béla egyetemi m. tanár diétás gyógyintézete Volosca—Abbazia.

Sztrájk Monfalcone-ban. Monfalcone-ból jelenti tudósítónk, hogy ott tegnap a hajógyári munkások nagy gyűlést tartottak, melyen határozati javaslat formájában tiltakoztak az egyik angol műhelyfőnök viselkedése ellen. Az angol műhelyfőnök alá tartozó munkások a napokban ugyanis sztrájkba léptek. Ezekkel a gyár többi munkásai szolidaritást vállaltak és arra kötelezték magukat, hogy a sztrájk török alkalmazását megakadályozzák. Délután a furókások sztrájkja fölött tanácskoztak. A felajánlott 30 százalékos béremelést elfogadták. Erre a furók sztrájkját beszüntették. A kínai hadihajókon dolgozó szegecselő munkások 10 százalékos béremelést kaptak.

Aki nem ismeri a huszkoronásokat. A törvényszék újabb nyomozást rendelt el a következő ügyben:

A múlt hét szerdáján a kis Knezevich Janka együtt játszott a Torretta közelében azokkal a gyermekekkel, akik megtalálták Rizzi Antalné vendéglősné 3000 koronát tartalmazó kézitáskáját. A gyermekek szétosztották maguk között a „szép képet” és egyik-másik gyermek szét is szaggatott néhányat a talált bankjegyekből. A kis Knezevich-leány elmondta a keresésére indult anyjának, hogy milyen képeket találtak a fiuk és egy huszkoronásnak az egyik részét meg is mutatta az anyjának. Mint hogy Rizziné is megtudta, hogy a gyermekek az ő elvesztett pénzét találták meg, elment Knezevichnéhez és kérte, hogy adja vissza a pénzt és a táskát. Az egyszerű nő erre azonban azt mondta, hogy ő bizony elégette a „papirdarabkákat” és az ócska kézitáskát is. Rizziné ezt nem hitte el és bepörlölte Knezevichnéét jogtalan eltulajdonítás miatt.

A tegnapi törvényszéki tárgyaláson Knezevichné négy tanut nevezett meg annak bizonyítására, hogy ő jóhiszeműen járt el, mert amint ő nem ismerte fel a papirszeletekben azt, hogy azok huszkoronások részei, ugyanugy a többiek sem ismerték fel. Az állítás igazolása végett a rendőrség tovább fog nyomozni. A pör-tárgyalását bizonytalan időre elhalasztották.

Örült a hajón. Tegnapelőtt egy Pó-lába érkezett gőzösön a megérkezés pillanatában hirtelen megőrült és dühöngeni kezdett Gersinich András 25 éves ács, aki mint gyengeelméjű élt Fiumében anyja házában. A szerencsétlent bevitték a pólai kórház elmebeteg osztályára. Gersinich Andrást bérelte fel Mikulicich Ferenc 36 éves krasiceai napszámos 1911-ben, hogy ölje meg Mikulicich Máténét, az agyénjét, akinek a vagyona már nagy szüksége volt. Gersinich 1911. június 2-án a Bedini-utca 10. szám alatt elvonultan élő 72 éves öreg asszonyt csakugyan megölte. Elfogatásakor, de még inkább a vizsgálati fogságban kitűnt, hogy Gersinich nem épelméjű, miértis ellene meg szüntették az eljárást. Mikulicich azonban tízévi fegyházat kapott.

A gyanus költekezés. Triesztből jelentik, hogy az ottani San Francesco utcában lévő Munkásfogyasztási szövetkezet boltját április 6-án éjjel feltörték és a pénz-

A kultura kétségtelenül finomít.

Még az élelmiszerek és gyógyszerek is alkalmazkodnak ehhez s ma már beláthatatlan a koncentrált állapotban kapható szereknek a száma. Fay valódi sodeni ásványpasztillája 25 évvel megelőzte ebben korunkat. Egyelő mértékben adja a 3. és a 18. számú sodeni gyógyforrás gyógyító erejét s ennek köszönheti világhírét. Vigyázzon mindig a Fay-névre! Egy doboz ára csak 1.25 K.

többi nő. A mint a fönti adatokból látható, a bevándorlóknak kétharmada magyar anyanyelvű (1911-ben is 2526 közül 1697, 1912-ben 3231 közül 2003); a maradék körülbelül egyenlően szokott megoszni a horvát — szerbek s a németek között. A 3290 közül csak 623 ment az ország nyugoti négy megyéjébe (majdnem kizárólag Zágrábra és Varasdba), a több Szlavóniában s Belovár — Kőrösben telepedett le. Ezt a hivatalos adatok nélkül is gondolhattuk. Meglepő azonban s a legnagyobb ellentétben áll eddigi tudásunkkal az a tény, hogy a bevándorlás nem a falvakba, hanem a városokba történik. Adataink szerint a bevándorlóknak több mint kilenctizedrésze a városokba megy; minthogy a maradék — évenként 2—300 — majdnem mint Szerém-megyére jut, hol három, a magyar bevándorlásnak kitett, városjellegű falu van (Vukovár, Vinkovce és Ruma), erős okunk van föltenni, hogy e két-háromszáz főnyi szám is a fönti három helységekre jut. Kimondhatjuk tehát, hogy a horvát statisztika faluhelyre jövő, paraszt bevándorlót nem ismer; a magyarországiak eszerint kizárólag iparosok, kereskedők s hivatalnokok, kik itt is, épp úgy, mint Romániában, rendkívül értékes szolgáltatást tesznek új hazájuknak: segítenek megteremteni, megszilárdítani a polgári közeposztályt.

Nem tagadható, hogy az utóbbi évtizedben a magyarság bevándorlása inkább a városok felé irányult. A városok között első helyen áll Eszék, melynek falai közt 1913-ban 1780 magyarországi telepedett le (közülük magyar anyanyelvű 994), vagyis az összes Drávántulra jötteknek több mint a fele; sok bevándorlót kap még tőlünk Zágráb (1913-ban 367), Zimony (248), Bród (201), Mitrovica (172) s Varasd (109). Viszont a Magyarországra visszajövők is szinte kizárólag a városokból kerülnek ki. Ez a magyar invázió hatása a népszámlálási adatoknál is megfigyelhető; a horvátországi városokban 1890-ben 5932, 1900-ban 9611,

És eljött úgy, mint ahogy én azt megálmodtam, én olyan boldog voltam, hogy ki sem mondhatom, sokszor úgy jártam, mint egyvalójáró és azt gondoltam, hogy én nem vagyok én és ez — csak egy szép álom.

De egy árnyék, mintha mindig kísért volna.

— Szeret?

Nagyon, feleltem halkán és ahogy magához vont és megcsókolt, megremegtem a mondhatatlan gyönyörűségtől, de nem csókoltam vissza, bár éreztem, hogy jögom volna hozzá; pedig ennek a nagy szeretetnek szinte vallásos ígérete töltötte el egész lényemet. Mintha megint egy árnyék járt volna körülöttem — tanakodtam — leszek-e még ilyen boldog valaha? és ahogy uiból megcsókolt, nem viszonztam a csókiát, hanem filozofáltam lehunyt szemekkel: én csak egy magamra maradt szegény leány vagyok és én — csak okos lehetek, hideg és józan, neha úgy imádom, mint egy bálványt.

— Kiesi Máriám, ez a világon lehet minden, csak nem csók, mindig így fog télen félni? olyan sápadt lett, mint egy kis halott... — Pedig azért jöttem, hogy hazavigyem, tudom, hogy nincs hozomány, ellenben nekem van kétezer forint adósságom, ezt majd letörlesztjük lassan, az első évben kissé nélkülözünk, aztán rendbe jön minden.

— Csakhogy én ki vagyok merülve a nélkülözéstől — feleltem esodálatos nyu-

1910-ben 14.186 magyar anyanyelvű irtak össze a polgári lakosságban. Természetesen e hatalmas fejlődést jelentő számok s messze elmaradnak a valóság mögött. Elég itt csak Eszék példájára utalnunk, hová évenként 500—1000 magyar anyanyelvű települ be csak Magyarországból s nem kevesen a környező szlavóniai szlavóniai magyar falvakból; a magyarság tíz évi szaporulata hivatalosan mégis mindössze 1324 lélek!

Ha elfogadjuk is a tényt, hogy magyar jaink főleg a városokba, városjellegű községekbe Susák, Vinkovce, Vukovár, Ruma, Szlatina, Nasie, ipartelepkekre (Beocin, Vrdnik) tödülnek, a szlovóniai viszonyok minden ismerője meg fogja cáfolni azt a nézetet, hogy agrikultur elemünk átáramlása a szlavóniai falvakba teljesen megszűnt volna. Ugy látszik, hogy a horvát statisztikai adatgyűjtés csak a városokban van megfelelően szervezve; a falusi adatszolgáltató közegek egyáltalán nem vesznek tudomást a mi délvidékünkéről még most is folyó, a múlt évtizedben megcsappant, de ujabban ismét erősödő földműves-bevándorlásról, a melyben a magyarok mellett a svábok és szerbek is vesznek részt. Hiszen csak Verőce megyében a horvát lapok szerint 1900 óta 8000 holdat vettek egy parcellázásnál a bácskai svábok. Ez az átáramlás a közel jövőben több nagy uradalom parcellázása folytán kétségtelenül ismét nagy mértékű fog öltetni, mert a szlavóniai sokacok és horvátok földet nem vásárolnak; a horvát kormány és pénzüzetek telepítő-akciója pedig, — a mint a gazdasági ügyosztály szervezési vitájakor a szaborban a képviselők pártkülönbség nélkül elismerték — eddig mindig kudarcot vallott. Ha pénzüzetekink e földvásárló-akciókat figyelemmel kísérik s a már lent lévő vagy áttelepülni kívánó magyarságot támogatják, úgy természetes uton, minden hatalmi beavatkozás nélkül az eddiginél is erősebb ütemben erősítenők e rendkívül becses, életerős, a legmostohább viszonyok s üldözések között is

godtsággal.

Csöndbe borult néma hallgatás...

— Hát akkor hogyan gondolja?

— Ugy, hogy majd nézek a közelébe hivatal után, azután megtartjuk az esküvőket.

— Hivatal?... értem, hozományul egy darab falansteret akar hozni, köszönöm, megleszünk nélküle is, a feleségben segítőtársat és nem versenytársat kívánok; micsoda romboló gondolat a családi tűzhely rovására — férjes nő a hivatalban! ez, különben is előttem az egyik rókárról való két bőr nagy miszteriuma, no nem kérek belőle.

Azután már ott tartottam, hogy készültem az új otthonom lakáskeresésére. Elkör halt meg hirtelenül Kende — agyszélhűdésben.

Az ijedségtől beteg lettem, azt hiszem bennem is meghalt valami, mert mintha siket esend nehezedett volna a lelkeimre; utána megve k — gondoltam nagyon sokszor, hanem bolygó árnyéka rejtélyes varázsával itt maradt és ki él inkább, mint a halottak.

Évekig nem engedtek a sírjához, egy augusztusi reggelen végre hozzá utaztam. A temető irodájából a kertész kísért hozzá, az után távozott.

Az én lelkeim még egyre rólad szövi álmát, mondtam volt halk zokogással, mélyen megindulva — utolsó gondolataimat is áldott emlékednek őrzöm, várva várlak, oh, ne hagyj itt, nélküled egyedül bolyonganom,

szilárdan helyt álló elemet. Ahány magyar s németv an lent Horvátországban, annyi erős cölöpöt vertünk be a balkáni áradat elleni védőgátba.

Ujdonságok.

—o—

Tájékoztató.

— *A kir. kormányzó* magánfeleket fogad: szerdán d. e. 10—12 óra között.

— *A tengerészeti hatóság* épületében levő m. kir. *biológiai állomás és aquárium* díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1 óráig és d. u. 3-tól 6-ig.

— *A temető* naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— *A Cunard* magyar-amerikai vonal kivándorló gőzösei a kikötőben való időzésük alkalmából megtekinthetők naponta d. e. 10—12 és d. u. 2—4-ig. Kivétel a megérkezési nap és indulási napok délelőtti. Jegyekért az Adria palota portásánál 1 koronát kell fizetni jótékony célra.

— *A tersattói Frangepán-vár* naponta megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárat a susáki hiddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevard-on.)

— *József főherceg diszkertje* (a kormányzó palota mellett) megtekinthető a fenséges család távollétében hétköznapokon reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.

— *A Danubius-hajógyár* telepe, a rizshántológár, a papirgyár, kőolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— *A városi könyvtár* naponta d. u. 5-től 8-ig áll a közönség rendelkezésére.

— *A népkert* (Giardino publico) nyitva van este 10 óráig.

— Az „*Adriatica*“ cognacgyár gyártelepe megtekinthető reggel 9 órától 12-ig és d. u. 3 órától 6-ig.

— *A kivándorlási ház* megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzóság ad ki beépőjegyeket.

—o—

tiszta lelked hozzáim való végtelen jószágát ezerszer köszönöm, becsásd meg az én oktan bizalmatlanságomat, a viszontlátásig! Isten és egy rebbenően gyors mozdulattal megcsókoltam a márványkeresztet.

De nem tudom leírni sajátosságos meglepésememet, ajkamat alig tudtam lefejtetni a kőről, mert azt izzóvá hevitette az augusztusi déli nap, mintha megint a tízes csókját éreztem volna, melvet annak idején nem viszonztam — dőre bizalmatlanságból és ahogy megsimogattam a kézbe véselt nevet, megint csak olyan volt, úgy tetszett, mint egy utolsó forró bucsu kézesök, még a keztyüimön át is égetett.

A tova rohogó kocsimban vissza néztem még sokáig és a szikrázó napsugárban tündökölve ragyogott a fekete rácsos kapun a holtak utolsó üzenete:

— **Feltámadunk!**

Igen, de amíg ez bekövetkezik, még az élők is misztikus fátvól takarja: addig még várják bölesek és látókok egy magasabb emberi típus kifejlődését és megjelenik a Halál, kvalifikált kintőszerszámmal, a kaszával és ez nem válogat akülömböző típusokban.

Ismeretlen voltam ebben a szép és esendes papi városban, a hegytetői nagy templomtól visszajövet, a kocsimra biztam magamat, ebédre a Fürdő-szállóba hozott, itt szólt a zene és ez bántott, nem felelt meg a mostani kedélyállapotomnak.

Asztali-, Pecsénye- és csemege borokat

Schiller bort (Opolio) literenként —.80 fillérért — Burgundi fehér v. vörösbort literenként —.90 fillérért

Tramini fehérbort literenként 1.— koronáért. Asszubort literenként 6.— koronáért.

tetszés szerinti mennyiségben, palackokban vagy hordókban szállít míg a készlet tart, az állami felügyelet alatt álló:

Sansegoi Borgazdaság Intézősége — Fiume, via Volta 1. telefon 15-92.

tárból 15 ezer koronát elvitték. A rendőri nyomozat nem tudta kifürkészni a tetteseket. Pár nap előtt a tengerészeti parancsnokság kertjében megtalálták a kirabolt pénztárt és átadták a rendőrségnek. Tegnap előtt éjjel feltűnt az egyik portyázó rendőrnek, hogy Dovier Angelo, Jannich Marcell és Krampusz Károly munkanélküli emberek feltűnően költekeznek egy mulatóhelyen. Előállították a három munkanélkültit és a lakásukon házkutatást tartottak. Sok aranyeműt, bankbetéti könyvet és nagyobb összegű készpénzt találtak a lakáson. A három cimborát átadták a tartományi bíróságnak.

— **Május 1. A nemzetközi szociáldemokrata párt fiumei szervezete háromnyelvű felhívást intéz a fiumei munkássághoz, melyben tudatja, hogy május 1-én délelőtt 9 órakor az Eneo-téren népgyűlést tartanak.**

— **Kirándulások Abbáziába az Austro-Croata „Slavija” szalóngőzöskével, szerdán: d. e. 10.30-kor: Sétahajózás Faresináig, viszszaérk. 12.30-kor. Jegy 2 K. d. u. 2.10-kor Vegliába, otttartózkodás 1 óra, visszaérk. 8-kor. Jegy 4 K.**

x **Fogműterem.** Legujabb amerikai módszer. Modern hygienia. Szegényeknek d. e. 8—9-ig foghuzás ingyen. **Novák Rudolf** műfogspecialista Fiume Corso 42, a Corso mozi fölött.

— **Az Osztrák Lloyd áprilisi menetrendje.** Földközi tengeri szolgálat: A thesszáliai A és B vonalak hajói, amelyek minden pénteken indulnak Triesztből, hetenként — felváltva rakodnak Fiumében indulás előtt a menetrendben előirt összes körülbelül egy héttel a Triesztből való elikötők részére.

A görög-levantei A és B vonalak hajói, amelyek minden vasárnapon indulnak Triesztből, hetenként felváltva rakodnak Fiumében, egy héttel a Triesztből való elindulás előtt a menetrendben előirt összes kikötők részére.

A sziriai A és B vonalak hajói, amelyek minden vasárnapon indulnak Triesztből, hetenként felváltva rakodnak Fiumében, egy héttel a Triesztből való elindulás előtt, a menetrendben előirt összes kikötők részére.

Oceánszolgálat: A kalkuttai vonal hajói, amelyek minden hónap 5-én és 20-án indulnak Triesztből, Fiumében 10 nappal az elindulás előtt rakodnak a menetrendben előirt összes kikötők részére.

A kobei vonal hajói, amelyek minden hónap 10-én indulnak el Triesztből, Fiumében a megelőző hónap utolsó 10 napján s nappal meghosszabbítatik.

Földközi tengeri szolgálat: A görög levantei A vonal hajói a következő kikötők részére rakodnak:

Korfu, Patrasz, Zante, Calamata, Pireusz, Sira, Vathy, Scio, Cesmé, Szmirna, Metelino, Dardanelli, Konstantinápoly, Haidar-Pascha, Ineboli, Samsun, Kerassonda, Batum.

Görög levantei B vonal: Korfu, Patrasz, Argosztoli, Calamata, Cerigo, Pireusz, Sira Vthy, Scio, Cesmé, Szmirna, Metelino, Dardanelli, Gllipoli, Konstantinápoly, Ineboli, Samsun, Kerassonda, Trebisonda, Bizeh és rakodnak a menetrendben előirt összes kikötők részére, szükség esetén a rakodási idő Trebisonda, Bizeh és Batum.

Thesszáliai A vonal: Valona, Santi Quaranta, Canea, Rettimo, Kréta, Pireusz, Volo, Szaloniki, Cavalla, Dedeagacs, Dardanelli, Konstantinápoly, Burgas, Kostanza Odessza.

Soriai A vonal: Alexandria, Port-Said, Jaffa, Caifa, Beirut, Tripolisz, Aleszandretta, Mersina, Larnaca és visszatéréskor Limasol.

Thesszáliai B vonal: Valona, Santi Quaranta, Canea, Rettimo, Kréta, Pireusz, Nicolajeff.

Soriai B vonal: Alexandria, Port-Said, Volo, Szaloniki, Cavalla, Lagos, Dedeagacs, Dardanelli, Konstantinápoly, Odessza és Jaffa, Caifa, Beirut, Tripolisz, Limasol, Larnaca- és Mersina, visszatéréskor Aleszandretta.

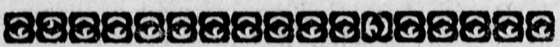
Oceánszolgálat: Trieszt—Calcutta-i vonal. Port-Said, Suez, Port-Sudan, Djibouti, Aden, Karachi, Colombo, Madras, Rangoon és Calcutta.

Trieszt—kalkuttai teherforgalom: Port Said, Suez, Aden, Karachi, Colombo, Mad-Kobe és visszatéréskor Moji.

Trieszt—kobei vonal: Port-Said, Suez, Aden, Karachi, Bombay, Colombo, Penang, Singapore, Hongkong, Shanghai, Jokohama, ras, Rangoon és Kalkutta.

- o Torretta városrészben jutányos áron o
- o **ELADUNK HÁZÉPÍTÉSRE** o
- o **ALKALMAS TELKEKET** o
- o megfelelő építési kölcsönt megszerez- o
- o zük. o
- o **Vizvezeték, esatornázás, vilanyvilágítás** o
- o Felvilágosításokat adatkak alanti o
- o cimen: o
- o **Néplakásokat építő r. t.** o
- o Via Carlo Goldoni 1, a dohánygyár mö- o
- o gött. Telefon: 10—21. o

Csinosan butorozott szoba kiadó. villanyvilágítással, fürdőszobahasználattal, esetleg teljes ellátással, vagy anélkül. Ugyanott

Jó magyar házikoszt is kapható. Cim: Grad. Sasso Bianco 3. sz. III. 5. ajtó.

ELADÓ BUTOROK
4 szoba butor, konyhaberendezés stb., egyenként is, elköltözés miatt olcsón eladók. Reich, Via Petőfi 2, földszint jobbra 1.

Igyék naponta 1—2 palaczk **Szent István** Dupla- malátasört

A sörparban korszakot alkotó a „Kőbányai Polgári Sörfőzde” ezen világhírű söre, amelyet ma már minden országban utánoznak.
Ajánlja: Noorden tanár Bécsben; Korányi tanár Budapesten; Glax tanár Abbáziában és számos más szaktekinetly.
Kapható: Frisstöltésű palaczkokban minden fűszre és cseméje kereskedésben. Frissen csapról kimérve minden előkelő étteremben.

Jó magyar koszt kapható: Via Pomerio 7. sz. ajtó 2.

Minden a kihordás vagy a szétküldés körül felmerülő panaszt telefon, vagy levelezőlap útján a kiadóhivatalba kérünk bejelenteni.

TOZSDE.

	apr. 27 zárlat	Mai árt. 1/1 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	800.50	802.50
Osztrák hitelrészvény	512.50	612.—
4%-os koronajáradék	81.90	80.95
Osztr.-magy. államvasút	700.—	702.50
Jelzálogbank	406.50	407.—
Leszámitolóbank	500.—	501.—
Hazai Bank	277.—	277.—
Magyar Bank és Keresk. R.-T.	486.—	483.—
Rimamurányi	646.50	647.—
Salgótarjáni	709.—	715.—
Közuti Vasút	621.—	627.—
Városi Villamos	317.—	318.—
Adria	608.—	—
Déli Vasút	96.—	—
Magyar Cukoripar	2270.—	—
Rizsgyár	3800.—	—
Budapesti Gabonatőzsde. (50 kilogrammonként.)		
Búza áprilisra	13.39	13.16
Buza májusra	13.22	13.05
Buza október	11.97	11.93
Rozs októberre	9.58	13.21
Zab áprilisra	—	9.46
Zab októberre	8.26	8.16
Tengeri májusra	7.19	7.14
Tengeri júliusra	7.35	7.27
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	612.—	612.25
Magyar hitelrészvény	801.—	800.75
Osztrák magyar államvasút	703.—	701.75
Déli Vasút	—	98.—
Alpesi	820.—	818.50
Skoda	—	750.—
Osztr. koronajár.	82.—	—

Fiumei és trieszti értékek: Legutóbbi kütések átlagár.

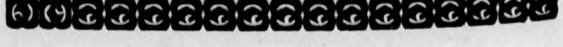
Fiumei 4%-os kölcsönkötv.	92.—
Banca Fiumana	650.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	295.—
Fiumei Népbank	115.— ex
Litorale Bank és Takaréksz.	240.—
I. Horvát Takarékpénztár	6100.—
„Indeficienter” tengerhajóz.	250.—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1400.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1100.—
Orient tengerhajózási társ.	1300.— ex
Ált. Forgalmi r. t. régi	—
uj	—
Magyar Őlajgyár	200.—
Austro-Americana	278.—
Navigazione Libera Triest	571.—
Osztrák Lloyd	594.—
Stabilimento Tecnico	9600.—
Ampela Szeszpároló Rt.	400.—
I. Trieszti Rizsgyár	475.—
„Kerka” dalmát vízművek r. t.	419.—
Spalatoí Portland Cement	336.— ex
Assicurazioni Generali	882.— Nap.
Rimione Adriatica	3815.—

MENETREND KIVONAT.

Vonatok indulása Fiuméből:
Zágráb—Budapest felé:
Gyorsv.: d. e. 8.00; d. u. 6 és 7.56 órakor.
Szem. v.: d. u. 12.55; d. u. 6.08; este 10.23 órakor.
St.-Péter—Trieszt—Pragerhof felé:
Gyorsv.: d. e. 7.52; este 8.10 órakor.
Szem. v.: regg. 5.13.; déli 12.56; d. u. 5.00 órakor.

Vasuti állomási vendéglő Fiumében.
Hires jó konyha. Mindenkor kész ételek. Az érkező, elutazó és átutazó közönség! valamint a városi polgárság kedvenc találkozóhelye. Figyelmes kiszolgálásról biztosít **Kardos József, vendéglős. (Tel. 10-49.)**

Vonatok érkezése Fiuméba:
Budapest—Zágráb felől:
Gyorsv.: regg. 7.15 és 8.50; este 7.54 óra.
Szem. v.: regg. 6.55; d. u. 4.05 órakor.
St.-Péter—Trieszt—Pragerhof felől:
Gyorsv.: d. e. 9.46; este 10.18 órakor.
Szem. v.: déli 12.09; d. u. 3.01; este 12.55 órakor.

Távirat — Telefon.

A király állapota.

BÉCS, ápr. 28. A tegnapi esti jelentés szerint ő felsége állapota javult, bár a hurok oldásában napközben haladás nem volt. A köhögési inger mérsékelte, a közérzés, étvágy teljesen kielégítő. A király egy fél órát töltött a szabadban.

BUDAPEST, ápr. 28. A Távirati Iroda jelenti: ő felsége állapota jó. A köhögés némelykor fellép ugyan, de azért a király az éjjelt nyugodtan átaludta és korán kelt.

Fejérváry temetése.

BUDAPEST, ápr. 28. Bárány Fejérváry Géza ma délután 2 órakor temetik. A honvédelmi minisztérium küldöttségét Hazai Samu báró vezeti. Tisza a delegáció ülése miatt nem megy el a temetésre és Sándor János belügyminiszter képviseli a kormányt.

BÉCS, ápr. 28. Ferenc Ferdinánd trónörökös délből érkezett Konopistból Bécsbe, hogy őfelségét a temetésen képviselje. A trónörökös este Budapestre utazik.

BÉCS, ápr. 28. Vilmos német császár hatalmas koszorút küldött a koporsóra. Budapest székesfőváros, melynek az elhunyt diszpolgára volt és a budapesti katonai küldöttségek délből érkeztek Bécsbe. A temetési utvonalon az összes villamos és gázlámpák égni fognak.

BÉCS, ápr. 28. ő felsége parancsára Fejérváry ravatalára a schönbrunni kertben egy óriási koszorút készítettek Fejérváry koporsójára. A koszorún fehér szellag van ezzel a felirással: I. Ferenc József és az egész véderő.

Kossuth állapota.

BUDAPEST, ápr. 28. Kossuth Ferenc állapota változatlanul súlyos. Láza 38 fok, a táplálkozás nem kielégítő, közérzése rossz.

A delegáció.

BUDAPEST, ápr. 28. Berchtold gróf külügyminiszter tegnap este Budapestre érkezett és sógorának, Károlyi Lajosnak palotájában szállott meg. Krobotin hadügyminiszter Tamássy osztályfőnökkel és három számsegéddel már délután megérkezett és a Bristolban szállt meg. Haus tengerészeti miniszter is Budapesten van már, míg az osztrák delegátusok ma reggel indultak el Budapestre.

BUDAPEST, ápr. 28. Berchtold gróf délelőtt elintézte a postáját, 1 órakor feleségével a Nemzeti Kaszinóban reggelizett, azután Tiszát kereste fel, akivel ismertette elmondandó expozéját. Ma délután először az osztrák, azután a magyar delegáció alakul meg, majd mindkettő elnapolja üléseit május 5-ig, hogy az albizottságok megalakulhassanak. A magyar albizottság közül elsőnek a hadügyi albizottság alakul meg. Stürgkh és Bilinszky délután érkeznek Budapestre.

Az Akadémia és Szekfü könyve.

BUDAPEST, ápr. 28. A tudományos akadémia tegnap délután összülést tartott. Apponyi Albert hosszabb beszédet mondott a Szekfü-ügyről és megkérdezi az elnökséget, hogy az akadémia miért adta ki Szekfü védekezését az akadémiai értesítőben. Berzeviczy Albert elnök kijelenti, hogy az értesítőt a főtávkár szerkeszti, a maga részéről

sajnálja, hogy ez a közlés félreértésekre adott alkalmat. Heinrich Gusztáv főtávkár kijelenti, hogy Szekfü védekezése az értesítő mellékletén jelent meg és nem szolgált egyebet, minthogy Szekfünek módot adjon a nyilatkozattételre. Ballagi Aladár azt indítványozza, hogy küldjenek ki egy bizottságot, amely megvizsgálja az ügyet és legközelebb jelentést fog tenni. Az indítványt Berzeviczy azon módosításával fogadják el, hogy a bizottság az ügyet a leg gondosabban köteles előkészíteni.

Baráth fegyelmije.

BUDAPEST, ápr. 28. A Baráth Armin ellen elrendelt fegyelmi vizsgálatot ma kezdte meg Joanovics Pál miniszteri tanácsos. Mindenekelőtt felkérte Fehéri Ammandot, hogy terjessze elő bizonyítékait, Fehéri megjelent a tanácsos előtt és eleget tett a felhívásnak.

A kereskedelmi szerződések.

BUDAPEST, ápr. 28. A gyáriparosok orsz. szövetsége tegnap tiltakozott az ellen, hogy Németországgal a régi alapon kössék meg a kereskedelmi szerződést.

Emelik a bélyegilletéket.

BUDAPEST, ápr. 28. Az igazságügy-minisztériumban most készültek el a jogügyi illetékekről szóló javaslattal, melynek lényege az, hogy a bélyegilletéket felemelik.

A hajóstársaságok.

BUDAPEST, ápr. 28. A hajóstársaságokkal folytatott tárgyalást a belügyminiszter, a társaságok kérelmére, elhalasztotta, mert a felmerült újabb nehézségeket először ki kell küszöbölni.

Feltartóztatott fegyverszállítmány.

LONDON, ápr. 28. Ma reggel a hatóságok feltartóztatottak egy hajót, melyen az ulsteriek számára fegyvereket szállítottak.

A mexikói háború.

WASHINGTON, ápr. 28. Tegnap este megjelent a braziliai nagykövet Bryán államtitkárral, hogy kísérletet tegyenek arra, vajjon lehetséges-e kormányaik közvetítésével a mexikói kérdést barátságosan megoldani. Wilson elnök a Fehér Házban tartott tanácskozás után az ajánlatot elfogadta. Peru, Bolivia, Costarica, Honduras és Panama követei, valamint a cubai ügyvivő csatlakoztak az argentiniai, braziliai és chilei követekhez, midőn ezek tanácskozást tartottak. A követek azt határozták, hogy újabb lépéseket nem lehet tenni, mielőtt Huerta álláspontját nem ismerik.

WASHINGTON, ápr. 28. Az európai diplomaták csatlakoztak a délamerikai államok közvetítési javaslatához. Wilson elnök megértette a közvetítőkkel, hogy ő a tárgyalásokat a következő feltételekkel kezdheti meg:

1. Huertát el kell távolítani, mert enélkül a válság megoldása nem várható.
2. Helyre kell állítani Mexikóban az alkotmányos kormányzatot.
3. A csillagos lobogó megsértéséért elfogadható elégtételt kell adni.

BERLIN, ápr. 28. Newyorkból jelenti a B. Z. am Mittag egy kábeltávirata: A mexikói Monterey-ből táviratozza Hanna amerikai konzul a washingtoni kormánynak, hogy olyan sérelem és megaláztatás érte, amelyhez képest a tampicói eset elenyésző esekélyesség. Április hó 21-én megjelent a konzulátuson az amerikai kormány csapatainak egy tisztje több katonával és köve-

telte tőle, hogy a konzulátus épületéről távolítsa el az Egyesült-Államok zászlaját. Mikor ő ezt megtagadta, a mexikói katonák letépték és lábbal tiporták a lobogót a nagy tömeg örömeire, amely a konzulátus épülete elé esődült.

A jelentésből kitűnik, hogy ez a támadás jó előre készült. Másnap mexikói katonák elfogták Hanna konzult s a monterey-i fegyház egy cellájába zárták. Azzal vádolták, hogy a mexikói forradalmárokkal tart s kijelentették neki, hogy hódítórénység elé fogják állítani. Április 24-én a forradalmárok serege, Gonzales és Castro tábornokokkal az élén, elfoglalta Monterey városát. A lázadók vezetői Hannát szabadlábba helyezték. A konzul jelenti, hogy a mexikói államkormány őt azzal gyanúsítja, mintha Gonzales tábornokkal összeesküdött volna.

Hanna távirata mérhetetlen fölháborodást keltett. Most már szó sem lehet békés megoldásról.

Schwarz Gizella gyilkosa.

AUGSBURG, ápr. 28. Ma folytatta az esküdtbíró Rumpf Nep. János pörének tárgyalását. Rumpf hevesen tiltakozott az ellen, hogy ő elmebeteg. Mikor Schwarz Gizella meggyilkolásának tárgyalása került, sorra, a tárgyalást zárták nyilvánították.

Robbanás egy orosz hajón.

ALGIER, ápr. 28. A „Kamster“ orosz gőzösön 20 mérföldnyi távolságban délnyugatra Algierből súlyos természetű robbanás történt. A legénység egy részét megmentették. Tizenöt ember elveszett.

A Balkán.

BELGRÁD, ápr. 28. A hódított területekről itt összegyűjtött ujoncok tegnap teték le a hűségüket. Az ünnepies aktuson a király, a trónörökös, György herceg, a hadügyminiszter és számos magasabb tiszt vett részt.

ATHÉN, ápr. 28. Az athéni távirati iroda jelenti: Az ígéret ellenére, amelyet a drinápolyi váli az enoszi metropolitának adott, 140 keresztényt letartóztatott és kitasítottak.

Dr. Mahler Sanatórium

ABBAZIA

Szív-, ideg-, nőbetegek, vesebajosok s üdülők részére.

Étrendi kurák: cukor-, gyomor-, belbajoknál. Hízlaló gyógymód

Orvosdiagnostikai vegyi és röntgenlaboratórium.

Hidegvízgyógyintézet, szénsavas-, tengeri és villamosfürdők. Zander-intézet.

Modern kényelem. Mérsékelt árak.

JOHANN RAPF

„Villa Ella“ Pilseni Sörarsanok

Steinacker Villával szemben. Feljárt a Slatina fürdőnél. Szobák penzióval és a nélkül, olesó árak. Polgári konyha, pilseni sör, jó borok.

Írógép eladó,

modern legújabb systema, keveset használt. Cim: a kiadóhivatalban (Telefon 229).

IDEGENFORGALOM

(Mouvement d'étrangers)

Távozáskor. Egy budapesti újságíró kollégánk, aki néhány hetet töltött Abba-ziában, tegnap utazott haza, miről a következő kedves sorokat küldte hozzánk:

Utolsó kvarnerói estémét a tengeren töltöttem. Voloszkai halászsok eveztek esil-
lagfényes éjszakán az öbölben. Csónakjuk
orrán lefelé irányított acetilen reflektor su-
gárzott a titokzatos tengermélybe. Velük
eveztem. Soha nem látot tpanoráma tárult
fő szemem előtt. A tengerfenékből kiálló
sziklák esuesán esillaghal, tengeri pók s más
ezernvi állatszörny pihent. Hosszu botra erő
sitett éles fogu villával, vizsla szemmel fi-
gyelt zsákmányra a halászmester. Az erős
fény sokféle halat vonzott a csónak köré.
Biztos kézzel, ügyes szurással kapta ki a
prédát a halász a tengerből.

Lovrána felől hűvös szél fodrozta a ten-
ger esendes vizét. A csónak alján nagy tö-
mög zsákmány... Régen elmúlt éjjel
— a néma tavaszi éjszakában esendesen es-
begtak a lapátok. A part felé evezünk. Az
abbáziai móló táján mélabus dal esendült.
Lágy női hangot gitár kísért. Szerelmes pár
virrasztott...

ABBAZIA

tegnap érkezett fürdővendégei:

(Hötes arrivés hier:)

Egmöller R. Wien	Stefanie
Manwald Emil Brassó	Stefanie
Kroh Emilie Pilsen	Stefanie
Seps Ludmilla Pilsen	Stefanie
Misch Arthur dr. Berlin	Stefanie
Bromivkovszky Marie Oroszország	Stefanie
Kostan Klára Travnik	Schanzer
Moise Eszter Travnik	Schanzer
Berkes Kálmán Budapest	Schanzer
Mascher Leó Posen	Habsburg
Ruszak István Budapest	Habsburg
Wandermann Róza Románia	Habsburg
Niggel Adolf München	Habsburg
Szántó Hugó Arad	Emma
Nagl Fani Baden	Hofbrau
Fürst Istvánáné Szabadka	Szemere
Brankovits Johann Lugos	Al Mare
Goldmark Carl Wien	Al Mare
Lubinski R. Zágráb	Al Mare
Blan Paulin Budapest	Quarnero
Gráff Hermine Budapest	Quarnero
Efraim Móric Bukarest	Quarnero
Seifert Mária Wien	Quarnero
Klinkovez de Betti Wien	Quarnero
Hoffmann M. Wien	Quarnero
Hüttenbach Friedrich München	Quarnero
Thieme Carl Drezda	Quarnero
Sturzenegger E. Zürich	Quarnero
Szirány Ö. Albert Budapest	Wienerheim
Riebl dr. Gottsche	Wienerheim
Barth Franz Semmering	Wienerheim
Dolnai József Pozsony	Plesch
Teslo Milan Ogulin	Plesch
Molnár Gyula Székesfehérvár	Seeuranst.
Thum Róbert Ercsi	Mascagni
Köppl Franz Wien	Mascagni
Hoffmann Erwin Stuttgart	Quitta
Mihály Zoltánné Budapest	Quitta
Trobotas Johanna Budapest	Quitta
Biró Mária Budapest	Schlosser
Hintosteiner Alexandrina Teschen	Palace
Conrad Ottó Budapest	Palace
Schfarez Emil Zágráb	Palace
Kantorow F. Odessza	Palace
Zimmermann H. Sachsen	Palace
Teneraisen Dávid Chicago	Palace
Tidow C. Hannover	Palace
Bronowski Bronislav Varsó	Palace

Pollák Isidor Berlin
Gerő Arpád Budapest
Donáth Jolán Budapest
Péchy Szabókné Mezőkászony
Péchy Lászlóné Poresalna
Deszedics Katarina
Sokolowsky Clara Wien
Neuland Carl
Dampney B. Cardiff
Drakulic Savka Zágráb
Stazinsky Nikolaj Krain
Stanko Detela Trieszt
Sopronyi Dezső Budapest
Frankl Emil Wien
Auerbach Móric Wien
Schmidinger Karl dr. Laibach
Edwin Illés Jenő Magyarmedves
Karvasi László Bucsany
Herschmann George Nicoloejeff
Nagy S. Tiszacsége
Mattonett Paolo Alexandria
Andree László Budapest
Szántó Béla Debrecen
Gidófalvy Elemér Lugos
Schultz Elemér Budapest
Mara Mogin Ujvidék
Stojkovic Jelka Bukovac
Janjes R. Milan Pécs
Flandri Anna Pécs
Medak Anton Ujpest
Schwarz Armin Budapest
Földes Raoul Páris

Palace
Szegő.
Szegő
Szegő
Szegő
Nina
Nenes K.
Nenes K.
Schanzer
Liburnia
Liburnia
Liburnia
Abbazia 160.
Plesch
Plesch
Mahler
Mahler
Viktória
Viktória
Viktória
Narance
Riviera
Széphegyi
Palermo
Palermo
Blaschke
Blaschke
Blaschke
Lido
Széphegyi
Mignon
Elite

Hal-étterem, fiumei speciálitás!

„ALLA CITTÀ DI POLA“ vendéglő

via G. Leopardi (meghosszabbított Corso)
hol halak, rákok és mindennemű ételek
frissen kaphatók. Idegenek találkozóhelye!

CHINA és JAPÁN

ból iparcikkék direkt behozatala:

Alessandro Szekulesz cég által!

Fiume: Via Adamich 8. Európa-száll. mell.
Abbazia: a Mandria-bazárban.

Tulzsufolt raktár miatt chinai, japán,
fiumei, abbáziai, cirkvenicai, velencei stb.
emléktárgyak rendkívül olcsón árusítottak

Abbazia legérdekesebb látványossága az

AQUARIUM a Stefánia szálloda mellett,
hol az adriai halfajok, a tengerfenék nö-
vény- és állatvilága, elevenen, természetű
környezetben látható. Senki se utazzon el
Abbaziából, mielőtt az aquariumot meg nem
tekintette.

Hol vette Nagysád a pompás kalapot??

Weiss Fanny női kalap szalonjában!

Fiume, Corso 10. I. em., telef. 581, a főpos-
tával szemben. Ugyanott kalapdiszek, tol-
lak, formák, a legújabb divat szerint nagy
választékban, olcsón kaphatók!

Nyomatott: Zustovich Elemér „Polinnia“
nyomdájában.

Kiadótulajdonos: „A Tengerpart“ lapkiadó
vállalat (Murai Jenő.)

Óriási választék!

Legnagyobb jutányosság!

Kiváló megbízhatóság!

Nagyban! Kicsinyben!
Szabott árak!

Az
idényre

mesés nagy választékban megérkeztek:

Női szövetek — Selymek — Női- és gyer-
mek konfekciók — Gyapotárak és díszíté-
sek — Szőnyegek és függönyök.

Legfrissebb Skót selyem. Román
ujdonságok selyem. Brokát éponge
Női kosztümök. Fran-
cia és hazai modellű
kabátok.

Alkalmi árak:

Gyapjuszövetek, dupla magasság
120 cm. méterje K 1.95

Gyapjukrep legújabb divat, min-
den modern színben méterje K 2.40

Eponge színes, vonalozott, legfi-
nomabb minőség méterje K 1.90

Bonne-Femme tüllből, aplikáció-
darabja K 2.50

Brise-Bise tüllből, aplikációval
párja K 1.30

Női kosztümök selyemmel bélelve,
legújabb modellek á K 25.—

Tisztellette

Weiss M.

FIUME

csak Corso 11.

TRIESZT Corso 9. BÉCS.

Szabott árak!

KÖZGAZDASÁG.

KAMARAI VÁLASZTOTT BIRÓSÁGOK

— Az igazságügyminiszter döntése. —

A kereskedő- és iparos érdekeltségnek régi és jogosult panasza, hogy pereiket rendkívül hosszadalmasan intézik el s hogy a peres eljárás során nélkülözik a szükséges és joggal elvárható kereskedelmi és ipari szakzszerűséget. Kifogás tárgya még az eljárás körül fölmerült költségek magassága. Ezek az okok tették szükségessé azt, hogy a kereskedelmi és iparkamarák mellett választott bíróságokat szervezzenek a kereskedelmi és iparkamarák főleg a külföldi példákra okulva, széleskörű akciót kezdtek a választott birói intézmény szervezése érdekében és megokolt fölterjesztésekben fordultak a kormányhoz. A kereskedelmi miniszter az igazságügyminiszterrel egyetértően tárgyalás alá vette a kamarák fölterjesztését s most köriratban tájékoztatta az érdekelt hatóságokat álláspontjáról.

Az általános bevezetés után a miniszter a következőképpen nyilatkozik leiratában a kamarai választott bírósági intézményről:

„A polgári perrendtartásról szóló 1911. évi I. törvények tizenhetedik címe (767—188. szakasz) részletesen szabályozza a választott bíróság kikötésében, megalakításában és eljárásában a lehető legnagyobb szabadságot biztosítja a feleknek.

Az említett törvény 267. szakasza a választott bírósági szerződés érvényességéhez csak azt kívánja, hogy az írásba legyen foglalva, meghatározott vitás ügyre vagy valamely meghatározott jogviszonyból jövőre keletkező vitás ügyekre vonatkozzék és hogy a felek a szerződés tárgyáról szabadon rendelkezessenek. A 768. szakasz a választott bíróság alakítására vonatkozóan, a 767. szakasz pedig az eljárás módjára vonatkozóan a felek megállapodásának szabad teret enged és csak arra az esetre rendelkezik, ha a felek maguk nem intézkedtek volna. A 775. szakasz a választott bírósági szerződés hatályának megszűnésére, a 781. szakasz a határozathozatal módjára és a 782. szakasz az indokolási kötelességre nézve szintén csak arra az esetre állít föl szabályt, ha a szerződés másként nem intézkedik.

A törvény által a feleknek biztosított ez a szabadság lehetővé teszi, hogy a felek nagy mértékben éljenek a választott bíróság kikötésének jogával. Ennek igénybe vétele mind rájuk, mind a bíróságokra nézve üdvös volna. A felek ilyképp saját választásukon alakuló bíróságtól gyorsan érhetnék el a vitájukat befejező ítéletet. Az állami bi-

róság pedig, a mely ma túlterheléssel küzd, ilyképp minden hátrány nélkül mentesülne az ilyen ügyektől.

Ha tehát a kereskedelmi és iparkamarák, valamint más kereskedelmi testületek e cél elérésére közreműködni kívánnak, ezt az igazságügyi kormányzat csak örömmel veheti. Kétségtelen, hogy ezek a testületek nagy mértékben járulhatnak hozzá, hogy a választott bíróság kikötése gyakoribb legyen, egyrészt azért, hogy ezt az eszmét tagjai körében terjesszék, másrészt azért, hogy a választott birói tisztt ellátására alkalmas és erre vállalkozó férfiakat szolgáltatnak és a választott bíróság adminisztratív teendőinek ellátását megkönnyítik.

A leirat további részében azt fejtegeti a miniszter, hogy az ekként megalakítandó választott bíróság természetesen csakis a polgári perrendtartás mai jogszabályai alapján és keretében működhet, ha azonban a gyakorlati élet követelményeit az ekként szervezendő választott bíróság ki nem elégítheti, akkor a külön fölállítandó választott bíróság megszervezését megfontolás tárgyává teszi.

Tagadhatatlan, hogy a miniszternek ez az állásfoglalása nem elégítheti ki az érdekeltség ohajait és nem jelenti a kamarák mozgalmában megnyilvánuló külön bíróság szervezésére vonatkozó akció teljes sikerét, mindazáltal föltétlenül haladás s az érdekeltség panaszait a leirat a gyakorlatban alkalmazandó ajánlott módokkal a minimálisra kívánja leszállítani. Szakkörökben érdeklődéssel tekintenek a leirat gyakorlati következményei s eredményei elé.

De La Ville

SZALLODA ÉS KÁVÉHÁZ
FIUME, DEÁK-KORZÓ.

50 szoba

— A magyarság találkozó helye. —

Kitűnő kávéházi italok és ételek. Bel- és külföldi lapok.

Estéknél **BARCZA JENŐ** hírneves cigányzenekara hangversenyez.

Tulajdonos: BUDAI KÁROLY.

HENTESÁRUK OLCÓS BEVÁSÁRLÁSI FORRÁSA!

Ismert zamatos jó ízű, füstölt és perselt hentesárúk, u. m. kolbász, sonka, szalonna, zsir stb. nagyban és kicsinyben.

A BÉKÉSGYULAI HAZI HENTESÁRU KIVITEL FIOKJA FIUMÉBAN

(Tulajdonos: ifj. Balogh József fia)
Nagyvásárcsarnok 14. sz. fülke. Telef. 8-67.

Szabó Antal, üzletvezető.
Tisztességes fiu tanonc felvétetik.

Valódi brünni szövetek

az 1914 évi tavaszi és nyári időnyre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 kor.
3.10 m. hosszú	1 szelvény 10 kor.
teljes férfiruhához	1 szelvény 15 kor.
(kabát, nadrág, és mellény)	1 szelvény 17 kor.
elegendő, csak	1 szelvény 20 kor.

Egy szelvényt fekete szakruhához 20.—K-ér, mintegy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkangarut, női kosztüm szöveteket stb. gyári áron kívül, mint megőrzés és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár.

Siegel-Imhof Brünn

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök a melyeket a magánverő divat, ha művelésükkel közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentősek. Szabott, legolcsóbb árak. Országos választék. Minták, ingyenes kiszállítás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen birtok árban.

Gummi- és Kendercsövek!

Kertek öntözésére, Cső-taligák, Vizvezeteki garnitúrák, Szivattyúk, Olesó gummi-cső maradványok

„STANDARD“ MŰSZAKI KERESKEDELMI R.-T.-nál

Adria Palota, Riva Szápary Telefon 3—43.

A legajánlatosabb fiumei szálló:

„Deák“ szálló

a Deák-korzón 2 percnyi-re vasuti állomástól.

Kitűnő konyha és árnyas kert.
Fajborok és kőbányai polgári sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

APOLLO-SZINHÁZ.

Ala Aless. Volta 6. Igazgató Troppauer H.

Április 15-től április 30-ig.

Kezdeté pontosan este fél 9 órakor.

Nagy művész-esték a szerződöttett elsőrangú attrakciók fellépte.

MOZGÓ FÉNYKÉP. Előadás után kabaré szabad be-
menettel.

JÓ MAGYAR HAZIKOSZT

kapható:

Gradinata del Sasso Bianco 3. III. em. 5.

Tudja Ön már,
: hogy mi az :

ALGA?

Az ALGA egy kizárólag növényi nedvekből készülő gyógyszer, mely biztos eredménnyel használható **csúzfájdalmak, fejfájás, fogfájás, kellemetlen szájszag, nátha, gége és mellhurutok, gyomorgyengeség, hányás, tengeri betegség és ájulás** ellen valamint használható a rossz levegőjű betegszobák levegőjének tisztántartására és bármely szoba levegőjének illatosítására.

Kapható kizárólag!

Budak D. gyógyszer-tárában

VIALE DEAK — FIUME — VIALE DEAK

Ószeres,
parthie- és zsidárú üzlet,
Via Carducci 14.
vesz és elad legjobb áron
mindennemű régi és új ruhát,
fehérneműt, cipő- és minden-
féle használati tárgyat. Levélap-
hívásra házhoz jön.

**Kiárúsítás
tűlszűfolt raktár miatt**

Villanylámpák, üveg- és porcellán-
árak, függő és asztali lámpák, e-
dények, poharak, stb. **NAGYON**
OLCSON adatnak el.

Kornicai G., via Porto 1 sz.
Nagyvásárcsarnok mellett,

Hödl M. épület- és műlakatos
via G. Fabris 3, Telefon 16-47.

Vasszerkezeteket és rácsokat ké-
szít, házi telefont és csengőket
bevezet, kerékpárokat és varró-
gépeket javít, mindennemű laka-
tos munkákat vállal
gyorsan; jól és olcsón!

Pavacich Testvérek
droghériája.

Fiume - Corso 2.

Mindennemű festékek, ecsetek, sa-
vak stb. raktára. Nagy raktár ás-
ványvizekben angol és amerikai s
egyéb droghuacikkekben. Min-
denféle fűvek és gyökerek beho-
zatala és kivitele.

SCHÖNI. — Szépség és hajápolási terme — SCHÖNI.

Via Carducci 12, II. em.

A legújabb módszer szerint arc- kéz- ápolás (mani-
cur, villanyos arcmasszás (vibrations massage)
szemölcslevétel és arcban levő szőr eltávolítása, tyuk-
szemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és
hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Telefona 11-89.

Aki szobaleányt, szakácsnőt,
inast, pincért, vagy bármely al-
kalmazottat keres, forduljon bi-
zalommal

Logarić J. közvetítő irodájához
Via Carducci 8. Telefon sz. 15-87,
Üres lakások és butorozott szo-
bák szintén közvetítetnek.

Vizhatlan esőköpenyek.

Urak részére 24 K.-tól feljebb
Hölgyek „ 24 „ „

**Esőköpenyek gyermekek részé-
re; tanulóknak igen praktikus,**

**12 Kor.-tól feljebb.
Nagy választék**

pénzügyőrök rendőrök, vadászok stb. részé-
re való köpenyekben.

Árjegyzék ingyen.

Haas Leopold

Telef. 12-67. **FIUME** CORSO 6.

Tungstram lámpa darabja 1.20 K.

Elvállalja gáz- és villanyvilágítás, valamint vízvezeték bevezetését.
Nagy raktár a gázvilágításhoz szükséges eszközökben, padlók,
automobilok s más gépek részére való olajakban. Fichtolin készülé-
kek, gázolin, petróleum és naftára járó gépek. Legújabb gyártmányok.
Arusítás kicsinyben és nagyban igen jutányos árak mellett,

Kedvező fizetési feltételek.

BARBETTI ÁGOST - FIUME

Táviratcím: **BARBETTI** Via R. Sanzio. Telefon szám 14-55.

**Ujságkihordó fiukat
vagy asszonyokat
jó fizetéssel felvesz.**

A TENERPART
kiadóhivatala.

Egy tisztességes

ujságáruló rikkancsot

napi 2-3 korona biztos keresettel
délutáni foglalkozásra keres

A TENERPART
kiadóhivatala.

**ASSzonyok
felvétetnek**

jo fizetéssel napi másfél órai dé-
lutáni ujságkihordásra „A Tenger-
part“ kiadóhivatalában Gradinata
del Sasso Bianco, 3. I. em.

Mindennemű írásmunkák (fogalmazás,
másolás, címirás, stb.) otthoni elvégzését
telkiismeretes gyors és csinos kivitelben
vállalom. Cim e lap kiadóhivatalában.

fémszálás Wolframlámpa K. 1 drbja

Csillárok-asztali lámpák felszerelve Kor. 8-tól
feljebb.

Vállalunk teljes villam- és lakascsenőberende-
zéseket. Javítások jutányos árban.

„UNITAS“ (cégfőnök: Csermely)
VILLAM- BERENDEZESI MÜHELY
Via E. De Amicis 9. sz. Telefon 2-92.
(Fenice színházai szemben),

**PECSINEI SZANATORIUM
SUSAK-FIUME.**

Remek fekvés a tengerparton. Belső és sebészeti betegségek részére.
Lábadozók részére is. Modern berendezés. Kötő hideg és meleg tengeri für-
dők. Műtő berendezés. Röntgen sugarak, villamos gyógykezelés stb.

Szobák, teljes ellátással 10 K.-tól. Orvos választás tetszés szerint.
Felvilágosításokat nyújt

Telefon 500.

Az igazgatóság,

Táviratok: SANATORIJ - SUŠAK.

Uj vaskereskedés!

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy szak-
mabeli cégeknél szerzett sokévi gyakorlat után, VAS- és
VASÁRU- üzletet nyitottunk! Elsőrendű áruk, olcsó árak,
lelkiismeretes kiszolgálás Szíves pártfogást kérnek

Juricsics és Zach, FIUME, Riva Marco Polo 6 sz.

Uj nagy Butorárúház!

Mielőtt butort vásárol tekintse meg raktárunkat! Ba-
mulatos olcsó árak! Nagy raktár minden kivitelben!

Ebédlő, háló és uriszobák, konyhaberendezések stb.

Butor-Nagyáruház.

Riva Cristoforo Colombo 8. Baccich palota

**Velence
San Marco szálloda**

(Campo S. Luca).

Modern berendezés. — Fürdők. — A g^{én}ual
kiállításon dícsérő okmányokkal kitüntetve.
SZOBÁK 2 és fél LIRATÓL FELJEBB.

Irodakisasszony

magyar nyelvismerettel, szép írással, felvé-
tetik. Ajánlat „Irodakisasszony“ jelígre
kiadóba intézendők.

